

A belpolitikában húzóódó szakadék és az SZDSZ

Miért rombolja ez a társaság szisztematikusan a társadalom alappilléreit: a családot, a hitet, az egyházakat és az oktatást?

■ ESCHER FLÓRA

Nemrégiben Schmidt Mária, majd Láncki András remek tanulmányt közölt a Magyar Nemzetben (2004. július 3., illetve 31.) a magukat szabad demokratáknak nevező politikai csoportosulás rendszerváltozásban betöltött szerepéről. Ezen csoport és követőik egy részének sajátja az a szélsőségesen elfogult és dogmatikus gondolkodásmód, amely a pártállam működtetőinek legitimálásához vezetett (Schmidt Mária), s engem újra meg újra ama bizonyos vészjósló, kegyetlen eszmére emlékeztet. Csak néhány szubjektív és személyes élményt, emléket szeretnék hozzáfűzni.

A ma is tartó, országunkat, nemzetünket bénító szellemi polgárháborút számomra Tamás Gáspár Miklós indította el, amikor a rendszerváltozás előestéjén leírta a Beszélőben: „Itt Horthy-fasizmus lesz, Mucsa, Auschwitz és Recsk – vagy mi győzünk.” Én meg nem sokkal korábban, ismeretlenül odarohantam a nagy filozófushoz a Közgázón, s könnyes szemmel szorongattam a kezét, megköszönve, amit a szabadságért tesznek. Keményen lobbiztam idős belvárosi hölgyismerőseim körében, hogy feltétlenül szavazzanak rá a pótválasztáson, hadd kerüljön be a még kommunista parlamentbe. A hős antikommunisták. Az a mondat aztán jól helyre tette a dolgokat. Minden későbbi, a másik oldalról jövő, akár kifogásolható válasz is csak követte TGM előítéletes, megfellebbezhetetlen, súlyosan kirekesztő ítéletét.

Még sokan emlékszünk az Antall-kormány kínlásaira a mélységesen csalódott és dühös, 90 fős SZDSZ-frakcióval szemben. Amely azonnal kormánybuktatásra készült. Emlékszünk az akkori jelszóra is? „Az ellenzéknek az a dolga, hogy...” Hát persze, egy régi, stabil demokráciában. De itt, 1990-ben, fél évszázadnyi kommunista diktatúra után? Miért nem tudta akkor az „antikommunista” SZDSZ nagyobb türelemmel helyenként segíteni is a tapasztalatlan, de jóindulatú kormányt, amely – sok hibája ellenére – mélységesen demokratikus volt? Nem a kádárizmus volt – lett volna – a közös ellenfél? Miért? Miért szakadt fel annyi gyűlölet, hogy nem is hittem a fülemnek, amikor a felizzó politikai vitákat hallgattam? Amíg a bágyadtan meghúzóódó, kis létszámú MSZP-frakció is erőre kapott, és boldogan csatlakozott minden gyalázkodáshoz. Miért indította el Gadó képviselő úr a hazug hordóügvet, miért ágalt a finom filozófus, Kis János és a finom történész, Pető Iván a taxiblokád barikádjain, miközben Antall Józsefetrákkal operáltak? Valami nagyon mélyről szakadt itt fel, s ez mindnyájunk azóta is tartó tragédiája. Valami, ami 50 évig izzott és erjedt a mélyben...

A szintén kormánybuktatónak szánt úgynevezett Demokratikus Charta felvonulásán először még ott menetelt egyik népszerű publicistánk is – ahogy mai közönségének mesélte –, amíg meg nem pillantotta maga mögött Berecz elvtársat, s akkor nagyon elgondolkodott, jó helyen jár-e. Ahogy az ellenzéki, de sohasem gyűlölködő, őszintén demokrata, akkor még kicsi Fidesz is

egyre jobban kezdte érteni, kikkel is szövetkeznek ők. Meg is kapták aztán a magukét! Ők, akik a hatvanas években születtek, és tökéletesen mentesek voltak mindenféle sötét, régi előítélettől, jó ideig nem is értették, miféle örvénybe kerültek.

Miért ordított rám régi jó barátom már 1991-ben, hogy az MDF „fasizsta”? Miért üvöltötte a fülem hallatára egy másik abszolút SZDSZ-rajongó egy szíveszteri bulira célozva, hogy „a hülye mélymagyarok folyton merevedést kapnak a himnuszuktól”? Miért „rohadtcigányozott” a színvörös választókerület régi kommunistája és „hitlerezett” a „liberális” egyetemi oktató, természetesen Orbán Viktorra célozva? Az egyik oldalon a korlátozott, műveletlen, irigy és valóban rászista kádárista durvaság, a másik oldalon a hazát, szülőföldet, hagyományt, nemzeti értékeket megvető, kirekesztő „nemzetköziség”, amelynek messiás gyökerei között valahol ott masíroznak a Lenin-fiúk és Arthur Koestler hősei is. A kettő szoros szövetségben. Miért rombolja ez a társaság szisztematikusan a társadalom alappilléreit: a családot, a hitet, az egyházakat, az oktatást, nevezi nacionalizmusnak a hazaszeretetet, revizionizmusnak a nemzettársaink iránti együttérzést és szolidaritást? Miért beszél a minden mértéket és józan eszt nélkülöző Eörsi István a „jobboldal erkölcsi silányságáról, gátlástalanságáról, züllöttségéről”, amikor éppen úgymond erkölcsi megmondolásokból hagyja ott a málladozó szabad demokrata klubot a minősíthetetlen Wekler- és Demszky-féle botrány miatt?

Láncki András tudományos választ ad erre a sok miéltre. Csak egy gondolatot idézek tőle: „A jelek arra utalnak, hogy az igazság ellenében nem lehet demokratikus rendet alapítani... Akár cinizmus, akár erkölcsi tanácstalanság az oka, a liberális politika tendenciájában rombolja, sőt felszámolja a politika lényegét, amely közösségi célok alapuló közös cselekvést feltételez.” A tudományos magyarázatokon túl a mélyben talán még bonyolultabb a helyzet, erős az érzelmi töltés, véreznek az egymáson ütött sebek. Majd egyszer talán kifakad minden, és őszintén lehet mindenről beszélni. A polgári-kereszténydemokrata és a posztkádárista-kirekesztő „liberális” oldal között jelenleg áthidalhatatlan szakadék húzódik egész világlátásunkat, hazánkhoz, honfitársainkhoz, történelmünkhez való viszonyunkat, jövőképeinket illetően. Nem vagyok optimista. A párbeszéd előfeltételei is hiányoznak. Más nyelven beszélünk. Majd talán 50 év múlva... Ha akkor még lesz Magyarország, ha van annyi maradék életerő az utánunk jövő, kisszámú nemzedékekben, hogy szörnyű megtöretések és szándékos külső-belső tönkretétel után még fel tudnak egyenesedni.

Lehet, hogy most egyelőre újabb emléktáblákat fognak avatni. Persze nem Wass Albertét. Jön vajon újra Kun Béla vagy maga a nagy Lenin is? El sem mentek igazán. Reméljük, azért a Ságvári-nótát nem kell majd újra énekelni. Mert a dallama még most sem jut eszembe.

A szerző főiskolai docens